

El Gironès

ANY II

NUM. 65

Redacció i Administració:
RAMBLA DE LA LLIBERTAT 12.—Pral.

Dijous 29 de Mars de 1917

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre . . . . . 1'50 ptes.
Numero solt . . . . . 0'10 "

L'ús del català en els actes del culte catòlic

UN DOCUMENT DE LA PROTECTORA

Vetllant sempre pel suprem interès del nostre idioma, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha enviat a tots els Arquebisbes i Bisbes de les terres catalanes—Catalunya, Mallorca, Rosselló i València—el següent interessant document.

«Il·l·tm. senyor:

Acaba de fer-se pública una interessantíssima carta del Sant Pare Benet XV, als Arquebisbes i Bisbes del Canadà, sobre l'ús de les llengües parlades en les llurs Diòcesis, amb motiu de les divergències o asionades pel diferent origen dels fidels respectius, de parla francesa els uns i d'anglesa els altres.

Tots ells reclamen que en els ministeris sagrats i en les escoles catòliques hi sigui adoptada la llengua que els és pròpia, fins al punt de demanar que allà on siguin majoria els oriündes d'una o altra raça, es nomenin els rectors pertanyents a aquesta; on siguin equivalents les quantitats d'uns i altres, s'adopti la predicació i altres oficis eclesiàstics en les dugues llengües, i que en les escoles particulars siguin donades les ensenyances als deixebles en la llengua llur.

L'estudi d'aquestes peticions el recomana S. S. als Prelats d'aquelles Diòcesis, perquè resolguin amb esperit d'equitat i de justícia, consultant els casos dubtosos a la Seu Apostòlica, però afegint-hi les següents consideracions que és d'oportunitat reproduir.

Diu el Sant Pare:

«Certament, serà de gran profit per al bé espiritual i per la concòrdia dels catòlics d'ambdugues llengües si tots els sacerdots procuren aprendre-les. I per això, a Nòs ens ha placut sobremanera saber que en alguns Seminaris s'hi ha introduït l'ensenyança d'una i altra. . . Procurin entretant els sacerdots que es dediquen als sagrats ministeris, familiaritzar-se amb l'ús d'aquestes llengües, i, apart tot rencor, usin en cada cas la que millor s'acomodi a les necessitats dels fidels».

Respecte a les Escoles, afegeix:

«Ningú negarà que els governadors d'Ontario, poden exigir que s'ensenyi als infants en anglés, QUE ES LA LLENGUA PROPIA DE LA PROVINCIA; com igualment els catòlics d'Ontario TENEN DRET A DEMANAR QUE S'ENSENYI PERFECTAMENT AQUESTA SEVA LLENGUA ALS FILLS LLURS. . . Però tampoc HI HA PER QUE NEGAR ALS FRANCO-CANADIENS, habitants en aquella província, EL DRET DE RECLAMAR amb moderació, QUE EN LES ESCOLES ON ENVIEN LLURS FILLS SE'LS ENSENYI EN FRANCÉS, NI SE'LS

HA DE TIRAR EN CARA QUE DEFENCIN COSA TAN ESTIMADA».

D'aquestes breus consideracions se'n desprèn, Il·l·tm. senyor, que la Primera Autoritat de la Iglesia Catòlica, reconeix, com no podia ésser altrament, el dret de tots els homes a ésser alimentats espiritual i intel·lectualment en la llengua pròpia, adhuc quan, per trobar-se en país d'idioma diferent, hi son en minoria i, tant més, quan viuen en el propi terror on son verb és l'usat per tot el poble.

Tenint això en compte—que per altra part respón la tradició cristiana del do de llengües atorgat per l'Esperit Sant als deixebles de Jesús, a fi de que poguessin predicar a cada poble en el seu idioma pròpi—no seria avinent que els Prelats de les terres on hi és general l'ús de la llengua catalana disposessin que aquesta s'usés en els actes del culte de les nostres iglésies, distribuït s'hi en l'idioma del país les fulles parroquials i altres impresos de catequització i de propandanda?

La existencia de les colònies forasteres en unes poquíssimes ciutats, no seria cap obstacle a tan sabia ordenació, puix podrien destinarse prudentment iglésies i actes determinats a les mateixes, en quant la seva importància numérica ho requerís, sense sacrificar per ella l'espiritualitat de tot un poble, del qual deia l'arquebisbe Vilamijana que «se li predica en castellà mentre es condemna en català».

Ja sabem que el bon criteri dels Prelats ha fet que no es desatenguin en absolut les necessitats espirituals del nostre poble, au oritzant la predicació i altres actes del culte en son idioma pròpi; però els casos en que això succeeix, son excepció, i lo general es l'ús de la llengua oficial, quan lògicament hauria d'ésser el contrari, segons es desprèn de les indicacions pontificies i dels preceptes de la raó natural.

Per la mateixa raó seria degut que en els establiments religiosos d'ensenyança de caracter privat, sobre els quals l'autoritat episcopal té un poderós i lligitim ascendent, se'ls induís a practicar els actes del culte i donar les ensenyances del catecisme en la llengua del país, sense que això fos obstacle a destinar seccions especials pels deixebles forasters, quan el nombre d'aquests ho requereixi, però sense sacrificar mai els drets dels naturals a la cortesia dels estranys.

Si a aquestes lògiques disposicions d'acord amb l'encertada recomanació de l'Autoritat Pontificia, s'hi efigés l'ensenyança científica i literaria de la nostra llengua en els Seminaris destinats a proveir de clergues les terres de llengua catalana, com se fa ja en algunes diòcesis, indubtablement es produiria una orientació ben saludable per la Iglesia Catalana,

en profit espiritual i intel·lectual de tots els seus fidels.

S. I. sabrà capir, amb tota seguretat, l'alt interès que per la nostra terra té l'important problema plantejat sobre el qual ens plau reclamar la seva atenció, entenent que usem un dret inqüestionable damunt del qual S. S. estima que no pot afrontar-se mai als habitants d'un país aliè adhuc essent-hi en minoria, passant a ésser un deure sagrat en els qui defensen la llengua pròpia del terror on viuen, ja sigui moguts per la religiositat, ja sigui pel patriotisme, o per ambós motius alhora.

Esperant ésser degudament escoltats i atesos, desitjem que Déu vos guardi molts anys.

B. I. a. p. de V. I.—Barcelona, març de 1917.—El President, M. Folguera i Durán; el Secretari, M. Rossell i Vilà».

En pleno éxito....

El delegat de D. Jaume a Espanya, barellant-se amb els jaumins dissidents, aixís com la Junta Regional de Catalunya.

El jaumins GUANYANT en les eleccions provincials tots els llocs a Catalunya i Basconia.

Els Prelats tenint que restringir campanyes bon xic mancades de esperit cristià.

Articles diaris en «El Correo Catalán» contra els directors del jaumisme català.

«El Correo Catalán» ostensiblement oposat i en rebeldia a l'autoritat de la Junta Regional.

El Sr. Minguíjon posant de volta i mitja l'orientació dels capítosts rebecs.

Els Srs. Junyent, Roma, Lisbona, Argemí i altres, sens obeir les ordres de la superioritat.

El Sr. Roma triomfant a Manresa-Berga, en lluita contra els seus mateixos, i ara homenatjat per les principals personalitats del jaumisme català.

El Sr. Melgar tractant d'embustero i falsejador al Marqués de Cerralbo i demés.

«El Norte» morint-se d'inanició, malgrat la pluja.... de baixes.

El «Centro Moral» plé de deu es i buids els actes que organitza....

Rés, Xauxa. En pleno éxito. Apunt de llicenciar-ho tot.

Ara sols falta un xic de prosa de xinxirinxina del SFINX entonar amb música de regocijo un himne titulat EL OCASO DE LA «LLIGA».

El partit maurí de Girona

II

A la Diputació, el maurisme gironí hi exerceix igualment una tasca ben inútil. El representen els senyors Puig i Tuyet. El primer no sap mai de que va ni entenent res. Encare recordem quan el senyor Quintana feu pendre l'acord d'honorar la llengua catalana i aixar la bandera barrada en la façana els dies de gran festa, que el Sr. Puig fou l'únic que votà en

contra burlant-se amb ignocència del senyor Quintana i diguent-li que llengua catalana ningú se'n recordava i que la nostra bandera l'havíem inventat els catalanistes, ja que éll no savia pas que hagués figurat mai en cap batalla.

D'En Tuyet no cat fer-ne l'apologia. Es l'etern esperit de contradicció, sempre malhumorat, sense que mai el somriure l'il·lunini, ni la rialla brolli dels seus llavis, amb cap amor ferm i sols un odi inestroncable a tot el que té sava de catalanitat. No veuréu mai que construeixi, mai se belluga per res vital. Sols quan ha de destruir, sols quan pot oposar-se a alguna cosa té energies escaduceres.

Té també, el maurisme local un Senador, el Sr. Comte de Figols. Per a no desentonar dels altres representants és també mut i inactiu. Allà, en el Senat, mai s'ha sentit a parlar d'ell no més quan ha jurat el càrrec.

Aquestes son les garanties que ofereix el maurisme de Girona. Que reflexionin els ciutadans lo que cal esperar-ne d'una tan xorca actuació que fins s'ha de veure personificada per En Sagrera Vizcaino que ha arribat a ésser una mena de leader de la minoria maurina del Municipi.

An aquest pas i seguint per aquest camí encare no volém morir sense veure leader mauri de Girona a D. Ramón Puig.

L'insistencia i la continuació

Insistir continuant i continuar insistint és lo que fan totes les doctrines.

Tots els caràcters individuals tendeixen a generalitzarse; tots els caràcters col·lectius tendeixen a expandir-se.

La insistència i la repetició fan prosélits, però també els fan perdre.

Hi ha homes que tenen l'enteniment barrat de prejudicis i la voluntat tota tímida; son els enemics de les innovacions. An aquets, per a convence'ls, se'ls ha d'insistir per lo menys tres vegades: una, per donar-los-hi a coneixer la doctrina nova; altre perquè duptin de la certitud del judici i acabin per negar-la; l'última perquè es decideixin a creure.

Hi han homes, també, qui ni entenen, ni pensen. An aquets insistir-los-hi és feina perduda; mai queden convençuts, a estones ho fan veure; no creuen perquè no dupten.

Al repetir una bona cosa i un bon pensar a un home, aquest el considera com el descobriment d'un pensarseu, quan no és res més que una repetició del pensar d'altres. I creient-se'l de temps assimilat, just al repetir-se-li és quan se l'assimila.

Hi ha en tots els homes uns principis inmutables de moralitat i l'insistencia en ells, de la repetició d'una doctrina dolenta—naturalment dolenta—don per resultat: o bé el que per una llei de repugnancia en creguin lo contrari; o bé que se'n fassin seguidors, sense creure-hi, que ser-ne seguidors i creients a la vegada no poden.

I els que actuen com a creients d'una

XACOLATES

JUNCOSA

Desde 1.00 a 5 ptes. els 400 grams
Perfumats amb vainilla, canyella
i altres gustos.

Especials: Per la Homeopatia;

Extra-fi i estil Suis en tauletes de 100 grams per a menjar-lo cru

Gran assortit en pastilles; Napolitans a la crema, Desdejunis, Croquetes Pastilles Fines i altres classes

Selecte assortit de bombons a la altura de les millors cases estrangeres.

Cacao soluble: Esquisit desdèjuni, gran reconstituent per a persones delicades

Casa especial i de gran fama per sos cafés torrats sens evaporació.

De venda en la sucursal. — CIUTADANS 4.

COLMADO GELABERT

doctrina falsament formada, podran posar-hi a contribuir tota la seva astúcia, però mai una guspira d'ideal que és lo únic que les fa aixís com eternes i expandidores.

Veus aquí perquè l'insistència, en unes polítiques és font d'engrandiment i en altres causa que les aminora.

FLUMIEL

Deixem-los i treballem!

Han passat els jorns de lluites. Ha revingut la calma i sols queda del passat els cadavres dels adversaris. El nostre deure es enterrar-los i deixar-los en pau.

El nostre treball, no se limita en unes eleccions. Nostre fi és ademés d'aquest, catalanitzar el poble, lo que es més noble encare.

Tots sabem que'l centralisme que impera malmeta a nostra patria. Doncs be: nostra missió es també amparar a Catalunya d'aquest cop fatal, i per aixó es necessari influir tots els que estimem a Catalunya per alleugerir el mal aquest; portar tots el granet de sorra a n'aquesta obra importantíssima. De mica en mica s'omplena la pica, diu el poble, doncs be, de mica en mica farem de Catalunya un poble ric, fort i progressiu.

Aquest treball hem de fer-lo sempre, segant males herbes d'entre nosaltres, que'ns xuclen la vitalitat; influir en tots els ordres del viure amb nostre caracter català; saturar l'ambient de entitats amb pura catalanitat.

Aquest es el treball que deu portar-nos a un fi ben positiu.

A n'els vençuts, deixem-los.

Deixem-los i treballem; val més flairar les olors del lloier que les fetors del odi i de l'enveja.

R. XIFRA

Falses tradicions i falç tradicionalisme

L'Evangelista Sant Mateu ens diu en el cap. 15, com un dia se acostàren a Jesús allà a Jerusalem els Escribes i Faritzeus diguent-li: «¿Perqué els teus deixebles trenquen les tradicions dels vells?»

Responent en una Homilia Sant Jeroni a tal pregunta ens diu: «Notable estupidesa la dels Faritzeus i la dels Escribes. Argüeixen al Fill de Deu perquè no guarda la tradició i els preceptes humans: aixó es, no's rentaven les mans quan menjaven el pa» lo que's podria dir a molts que acusen de dolents a altres, perquè en el periódic i en el programa de un determinat partit, no apareix escrit

amb lletres de tinta una fórmula confessional que'ls mateixos deshonren amb les obres. «Les mans, es a dir les obres, no propiament del cos, sino del esperit o del anima son les que convé siguin purificades perquè es compleixi en e'ls la paraula o el precepte de Deu. El mateix Jesucrist responent-los els digué: ¿Perqué vosaltres trenquen el precepte de Deu per causa de vostra tradició? Aixís amb una verdadera resposta refutà Jesús una falsa calúnnia.» No basta escriure amb tinta negra la confessionalitat sobre els diaris o partit. Lo que més interessa es fer amb les obres, viva la mateixa. Fer lo contrari es pur fariseisme.

Ja en temps de Jesús tot invocant la tradició humana se despreciaven els manaments de Deu, fin arribar al extrem de exigir oblacions no manades als fiels, tot invocant el nom de Deu i del temple o Iglesia, enriquintse aixís amb alló que de dret no'els pertocava.

I tota aquesta odiosa especulació feta per certs sacerdots i mestres de doctrina, era du'a a cap, parlant de la tradició dels vells, que era una falsa i corrompuda tradició, reprobada per Jesucrist.

Quan més tard Sant Esteve plé del Esperit-Sant, parlà d'una manera contundent con re els qui crucificaren a Jesucrist i plé de gracia i sabiduria demostrà d'una manera irrefutable la veritat de la doctrina per aquell predicada, la Sinagoga que conspirà contra Sant Esteve, com avans havia conspirat contra Jesús, no trovà altre medi més fácil i expedit per perdre aquell Diaca, que fer sortir falsos testimonis que diguessin «que aquell home no parava de parlar contre del lloc Sant i de la llei, havent-li sentit a dir, que Jesús Nazaré (a qui varen crucificar) destruiria el temple i que mudaria les tradicions que'ls donà Moisès». ¡Sempre la mentida barrejada amb les falses tradicions de aquells jueus decadents!

El pretext de les tradicions, com a manera de venjar-se i d'embaucar el poble, facilmente impresionable, ha sigut ja fa temps explotat per molts Escribes i Faritzeus de tot temps, per cometre tota mena de crims, calúnnies, furts i demés, i aixó, molt abans de haver-hi diaris, partits i premsa que's dignés tradicionalista.

¡Amb quanta rahó digué Salomó que no existia res de nou sota del sol!

Havem aquí d'advertir, que la Sinagoga oficial de Jerusalem del temps que historièm, no era la llegítima del temps de Moisès, sino que era la comandada, i formada per aquell sacerdoti intrús de Anàs i Caiàs, fidels servens del rei Herodes, per lo mateix composta en general amb tots els detritus infectes del fariseisme, que marcava ja la última descomposició del poble jueu en les seves postimeries. No volem ser tan durs, que

fem aquí aplicació concreta del cas que historièm, sino que davant la descomposició semblant d'alguns dels antics partits esp nyols, tampoc trovem res d'extrany que fins els nostres mateixos Prelats algunes vegades se vegin obligats i condemnar i rependre determinades tendències heterodoxes i anticristianes de alguns periodistes servidors de la corrent farisaica, i per més que'ls Prelats amb molt bon seny no condemnem ni probablement mai condemnaran a tot un partit on sempre hi poden haver-hi bons Gamaliels i on el programa fins pot ser excel·lent, en cambi, complint aquells en cada cas concret el seu ministeri, anirant mantant ajudant Deu, la llevadura farisaica, antipatriòtica, antireligiosa i antiautoritària.

Aquest digne procedir dels Prelats, es la antítesis de lo que fan els prohoms de aquella Sinagoga farisaica, que tots els dies venen condemnant, (sense cap autoritat per aixó) a tots els de La Lliga, diguent d'ella tots els penjaments i dicteris fins a tractar-la de fiera i de conglomerat arreligios, sense cap mena de mirament als dignes elements catòlics que formen part de la mateixa.

H. T. J.

Besllums

MIRADA INDIRECTA

Tothom haurà observat alguna vegada aquest curiós fenomen:

Boi contemplat el cel estrellat en una bona nit d'istiu, algunes estrelles i algunes constelacions d'estrelles, sòlsament s'ens fan presents, quan no les mirem físicament. Son tan súbtills, tan delicades, tan recatades de elles mateixes, que no toleren la barroera i golosa mirada directa. Si intentem amb aquesta oviar-les, al mateix instant s'ens fan elles fonèdises, s'escipsen. Només pot copsar-les la màgica i finíssima mirada indirecta.

En la ciencia, algunes veritats tenen també aquesta vida. Mirades i analitzades amb un esperit dissecador i rectilini, s'esfulen completament. Necessiten una escrutadora i selecta mirada de gairell perquè s'ens apareguin.

D'alguns escriptors tota la seva gracia està en escriure d'aquestes veritats. Com la gran honra dels seus llegidors rau en comprendre'ls perfectament.

***

En les rialles crasses no hi sabem veure mica de interès.

Estem enamorats del somriure mestre de la Monna Lisa.

GLAUX

AGRE-DOLÇ

Tots els nostres adversaris polítics, pateixen en Bloc una mateixa deria, amb caràcter de la més furiosa mania persecutòria.

L'odi que tenim l'honor de fels-hi sentir es tan foll, que fins creiem que mentres puguessin matar-nos no'ls hi faria res morir.

Espien tots els nostres actes amb una minuciositat de bugadera. Si saludem, si no saludem; si la nostra presencia es repetit que llencem a la seva cara; si conspiram, e.z. etz.

Es veritablement curiós el que passa; ens donen la culpa de tot lo que esdevé, sobretot si es dolent. Ens acusen de totes les malifetes i de tots els abusos.

Quina fatalitat! Tant com s'esforcen en inventar calúnnies, en desprestigiar, en propalar tota mena d'insidies!

No'ls hi serveix de res!

I van perdent eleccions i van perdent terreny.

Es que élls, pobrets!, s'enfonzen en el mateix fang que crean.

Aviat ens arribarà l'hora de la revenja.

Aviat serem els seus enterradors!

***

Un diari d'aquesta ciutat, pingajo immundo que dirien els castellans, amb motiu d'un afer que pertany a la crònica escandalosa, llença el seu verí-verí del fracàs—i vol esquitjar l'honorabilitat professional (fins an aixó arriben) d'un significat home regionalista.

Hi hà gents que mentre puguin fugar el mal, ja estant contents, i es tal la passió que posen en les seves maledicències o malfets, que perden tota noció de bon seny i de decor.

Es per aixó també que a ningú ha estranyat la cobardia amb que ha obrat l'autor d'aquell solt indigne, ja que tothom el senyala amb el dit, i compren tothom també que sots apariències correctes, i rera exterioritats fastuoses, s'hi amaga sovint un pou de cucs i la mes lamentable buidor.

L'enveja i el despit, sempre mals concellers, posen una vena als ulls, i aixís se dona el cas d'advocats criminalistes, recentment anatematitzats publicaments per varis prestigis intel·lectuals, que volen passarse de moralia zà lors, quan no son més que esquirols de dret, manobres de la ciencia i falsejadors del bon sentit de justicia.

***

Com les fulles mortes, van caiguent del arbre de la política els nostres adversaris.

Ara un, ara l'altre. Aixís com les fulles en els cap-vespres tardorals, sense brugit, i sense fressa.

Son en mort lo que eren en vida, uns perfectes inútils a la llarga, perquè res substancial i enlairat els anima.

Altura't pluma. Ni després de la seva mort política, volem recordar i ocupar-nos d'hommes i coses, que sols mereixen oblid i compassió.

Hi hà gent que al morir ningú pot plorar sobre son ca'uvre.

***

Si nosaltres hem d'esplicar el perquè de la gran vicoria nostra, haurem de dir que ens l'han donada la nostra fé i el nostre ideal i ens han ajudat a obtenir-la, aquestes milloques de la política gironina que han fet tots els possibles per a tirar llot a l'immaciada honradesa dels nostres homes.

La campanya de difamació contra el president de la Diputació Sr. Riera, ha fet molt mal als nostres contraris i un be manifest a la nostra comunió política. Totes les conxorxes que s'han portat a cap contra el Sr. Riera, la gent honrada les ha tingut presentes i en l'hora de la votació, s'ha donat el veredcte.

Han tingu la gosadia de dir en plena tribuna pública, que per ells el Sr. Riera es una bellíssima persona, pero que es un mal diputat provincial. El poble ha sapigut distingir i el seu veredict ha sigut funest pels detractors de tot lo que no sia obra seva o de la seva capelleta.

***

El Sr. Font i Fargas es à que no hi cab d'alegría.

Per aquell principi «en terra de cegos un borni es rei» se pensa are que fou un triomf esplendorós la votació que obtingué quan se presentà candidat a la Diputació a Corts.

Efectivament; conia els voits que ha obtingut a Barcelona el Sr. Casas i Carbó (an admirat de l'Sfinx) amb els anuncis de «La Vanguardia» i tot, i veu que no passen de 160.

Eil, el Sr. Font i Fargas, va obtenir-ne 360 en tot el districte de Girona.

No es veritat que n'hi ha per estar-ne joios?

***

El gran Sagrera Vizcaino es home que se las trae. Te recursos per a tot.

Veus aquí que l'altre dia el varen anar a cercar urgentment i trovant-se sol a la seva botiga (*ique so os se quedan los muertos!*) no podia moures.

Tot d'un se li acut un idèu. Surt esperat cap el Teatre Municipal i crida un guardia, se l'ennena i plantant-lo a la seva botiga, toca el dos.

Es allò, si ell, es Síndic Municipal, i boi llegint les *pardas* quartilles fa el paperó, debía pensar que també un municipal sap fer d'apotecari quant convé.

Oi? I de vigilar la Ciutat que se'n cuidi S. Antoni!

Confraria de Sant Jordi

Els Pabordes de la «Confraria de Sant Jordi» conviden a tots els confreres, i a tots els aimants de les glories religioses i patriòtiques de nostra terra catalana, a l'*Hora* d'adoració a Nostr' Amo en la Catedral, el Dilluns Sant, de 10 a 11 de la nit, que està encomanada a dita «Confraria». Predicarà el Rnd. Lluís G. Pla.

Demanen els Pabordes encarescadament a tots els confreres i demés fide's que cantin els motets gregorians que's dirigiran col·lectivament al Santíssim Sacrament. Demà i demà passat, continuaran els ensaigs dels mateixos, de 7 a 8 del vespre, a casa del Rnd. Pabordre President (Pujada de St. Martí 2, 1.º).

Se recorden a tots les paraules que la «Lliga Espiritual de Ntra. Sra. de Monserrat» escriu al davant dels cants que reparteix a sos associats:

«Es voluntat del Sant Pare, que tots els fidels s'associen amb llurs cants als cultes i cerimònies de l'Església. Per lo tant, no sieu vergonyós d'unir la vostra veu a la dels altres fidels.»

Curs d'Història de Catalunya

LLIÇÓ DIVUIT

Ramón Berenguer i Berenguer Ramón de caràcter diferent, tenien moltes topades, quines varen aumenar quan Ramón Berenguer II tinuè un hereu: veient Berenguer Ramón que el comtat de Barcelona quedava en poder dels descendents de son germà, l'esperit voluntariós va esperonar-lo, tinguent com a fi aquestes topades, l'assassinat de son germà.

Ramón Berenguer, té el nom de «Cap d'estopa» perquè tenia una cabellera rossa i molt ratllada i a Berenguer Ramón amb el nom de «Fratricida» el senyalà l'opinió pública i la posteritat.

Per aquest entremig tingueren lloc dos Concilis un a Besalú i l'altre a Girona.

Després de aquests concilis tingué lloc l'assassinat de «Cap d'estopa»: Sortiren un dia a cacera amb son germà pels boscos entre Sant Celoni i Hostalrich; un dels dies, els criats del comte Ramón Berenguer (que com ja es sabut estaven separats dels de l'altre Comte) observaren que'l seu Senyor no arribava; arribà la nit i el Comte tampoc venia. L'endemà varen veure sobre un arbre el falcó o astor del Comte i l'animal saltant d'un arbre al altre arribà a les vores de un gorc aont jeia el cadàvre del Comte: havia sigut, el «Cap d'estopa» víctima d'un assassinat. Començaren desseguida les sospites contra son germà. Se formà la comitiva d'enterro per a portar-lo a Girona; alguns cronistes diuen que l'astor anà seguint el cadàvre aont se a posar al frontis de la catedral aont morí de inanició. La fantasia popular ha poetisat l'acte del enterro afegint que'l cadàvre fou posat al peu de les escales de la ca-

tedral; per la portalada gran sortí el clero, i el preste al entonar el responso, en lloc de dir «Subvenite Sancti Dei» diguè: «Ubi est Abel frater tuus» paraules que Deu dirigí a Cain després de haver mort a son germà Abel: «Aont és ton germà Abel». Aquella equivocació acabà de confirmar les sospites quedant-li el sobrenom de «Fratricida» a Berenguer Ramón.

El cadàvre de «Cap d'estopa» es conserva en la Séu en el sepulcre que hi ha sobre la porta de la sacristia i el de la seva esposa Mahalta a l'altra banda de nostra hermosa Séu.

Quan tiraren a terra el frontis de la Catedral romànica l'astor de pedra que en ella hi havia desaparegué, però encara avui en la portalada davant l'altar de Nostra Senyora de la Esperança s'hi veu un altre que recorda el fet.

Poc després la tràgica fi de Ramón Berenguer, promogueren un moviment a favor de la viuda i de son filllet posant-se hi davant el Vescomte de Cardona, el de Queralt i el Bisbe d'Ausona nomenant tuor d'aquell infant a Guillem, Comte de Cerdanya; al cap de dos anys ja ho fou son oncle el «Fratricida» ja sia per haver lograt sincerar-se o perquè sa bona conducta inspirà confiança.

El Comte Berenguer Ramón, per a distreure's dels remordiments o per a esvair aquelles sospites emprengué dos expedicions: la una contra el Rei moro de Saragossa i l'altre in ervenint en la guerra civil que tenien entre si els reietons alarbs de Valencia, però la sort de les armes li fou sempre adversa, caiguent presoner del Cid ambdues vegades.

Se renova en després les sospites del assassinat i hagué d'acceptar un desafiament amb Ramón Folch presenciat per el rei de Castella Alfons VI, quedant derrotat havent de emigrar a Terra Santa.

Alguns diuen que morí a Terra Santa a l'any 1077 en el atac de Nicea i altres en les batalles contra els moros a la Frigia.

Sembla que la corona de Catalunya havia de frontollar; no, doncs encara que l'infant no tenia més que un més al quedar hereu del comtat aquest quedà baix tutela del comte de Cerdanya, i va quedar tan sol i fort, que tot i tenir una infantesa tan desgraciada omplí de glòria a Catalunya siguent després Ramón Berenguer III, el «Gran».

VIDA CATALANA

Teatre Català

La vida del Teatre Català ha entrat en un període de gran activitat i desenrotll. Quan més aplanat estava el moviment teatral català, sense local propi, sense companyies expressess, amb el públic dispers, surt la generosa iniciativa dels banquers Srs. Fàbregas i Recasens, de Barcelona, que prenen per un més un dels millors locals d'espectacles de la ciutat comtal, i sense reparar en sacrificis donen una temporada de Teatre Català, donant el públic unànima resposta favorable afanyant-se a assistir a les representacions catalanes.

Jesús que torna, es el drama guimeranià amb que s'inaugurà aquest esdeveniment memorable.

El teatre, escola d'educació, que avui dia ha arribat a un grau extraordinari de degradació, retornarà a son lloc d'esplendorosa glòria, foragitant de nostra terra, les obres desmoralitzadores i literariament xorques.

Cultural

En la segona quinzena del prop-venint juny se celebrarà el II Congrés de Metges de Llengua Catalana. La Junta organitzadora de l'esmentat Congrés atenen a que'ls temps actuals, a lo menys per lo

que resulta del moment, ho afavoreixen per manera decidida; tenint en compte que no l'hi marquen entusiasmes i que està convençuda d'obtenir els mitjans necessaris, ha acordat que's celebri una «Exposició Médica de produccions originaries dels països de la llengua catalana o d'autors nats o residents en els mateixos» i que tinga efecte en la Facultat de Medicina, on el «Congrés» s'efectuarà, i estiga oberta per mentre's realitzi, i, si's creu convenient, en dies successius, que's determinarà oportunament.

La nostra llengua no serveix sols com a distrecció literaria, com volen alguns, serveix també per al desenrotll de la més humanitaria de les ciències.

CULTURA I ART

ORFEÓ CATALUNYA

La gran festa que organitzà aquest benemèrit Orfeó fou un èxit, un joell més per la seva triomfal corona.

Al matí executà en l'Església parroquial i d'una manera magistral i enfevoritzadora la gran missa del Centenari de Balma.

Per la tarde la sala del Orfeó es presentava imponent a molt abans de l'hora de començar, veçant de públic. L'Ilm. i Rdm. Sr. Bisbe ocupà son setial, acompanyat dels molts Ilms. Srs. Vicari general i Secretari de Cambra. Autoritats i Srs. Almeda i Gener, del mateix Orfeó.

L'honorable mestre Mossén Garcia, confortat amb la benedicció paternal del Prelat, ocupà son lloc, mogué destrament la batuta dominadora i les notes suaus i descriptives del Pròleg i benhaurança Primera de César Frank, i el «Chor de Peregrins» del Tannhauser, brollaren del llavis dels orfeonistas. A continuació el pulcríssim literat Mossén Francesc Gay, feu una explicació acabadíssima del argument de «Parsifal» i tot seguit l'Orfeó deixà escapar per la Sala les armonies i majestats de la esena de la Consagració del Sant Grial. Seria talment impossible seguir als orfeonistas en els diferents chors, com ho seria aixís mateix pretenir ponderar la pulcritud i galanesa de forma amb que desriaren son comés en el piano i armonium les professores senyorettes Figueras i Compte, i la destresa amb que acomplia sa tasca el meritíssim director Rnt. Garcia. Diguem no més que el públic n'eixí enussiasmat.

El Reverendíssim Prelat cloguè l'acte amb un enfortidor parlament i enussiasmat felicitació. A ella ens ajuntém de bon grat; tot desitjant que nostre benemèrit Orfeó conquereixi mes i mes llorers i glòria per Deu i Catalunya.

TRÍO GERIÓ

El «Trio Gerió», que com ja saben nostres lectors es integrat pels joves artistes senyors Oliva (piano) Serra (violí) i Sagrera (violoncel-lo), té certament una característica i es la de la honrada artística, conseqüència de la serietat, coneixement i respecte amb que cada un del seus elements sent i tracta a la música, condicions valiosíssimes que'ls fan acreedors de figurar en l'estol de la moderna generació musical que's caracteritza precisament per aquest nobilíssim i saludable concepte del seu art.

En el concert que aquest ponderadíssim tercet donà en el Teatre Principal de nostra Ciutat la nit del passat dijous se'ns revelà precisament tot el caracter que acabem de manifestar interpretant cada una de les parts de que constava el programa amb una justesa, una simplicitat i una dolça pulcritud inefabls.

A nostre entendre i maigrat certa petita temensa del primer moment, temensa par altre part molt natural davant del selecte públic que omplenava nostre Tea-

tre Principal, el Trio de Beethoven fou la pessa que amb major amor digueren els artistes i la que sortí mes arrodonida. Totes les dificultats foren sorosament resoltes. El Trio de Sit, quelcom àrit, i el Gade, bellantíssim, foren di's noble i curiosament. ¡Llastima que'l local no poguï recollir tots els matços, aminorant el treball dels artistes! D'altre manera amb tot i esser rós l'èxit de nostres amics hagués estat major.

De com s'estima a Girona l'obra que ells realitzen n'es bona prova el públic nombrós i escollit que amb tot i no ajudar-hi el temps, acudí a escoltar-los i els llarcs aplaudiments amb que fou rebuda la seva tasca.

Rebin la nostra coral felicitació i el prec de que prompte poguem tornar a sentir-los i aplaudir-los.

Notes de societat

Diumente passat amb motiu de la festa onomàstica de la seva filla María, la familia Ribas-Creuet obsequià a les seves amistats, amb una festa que resultà exquisida de veres per tots els qui hi ferem presència.

Tot el programa anà desgranantse d'una manera espléndida i tan la lectura de proses i poesies encomanada als senyors X. Cardona, F. Ribas i J. Boix, com la part musical en la quina hi prengueren actuació els Srs. Mullera i Cantó pianistes i Serra i Sagrera, violí i violoncel-lo respectivament, que donaren una audició de tríos i peces de concert, varen esser fortament aplaudides, mereixent de la concurrència un sens fi de felicitacions.

Acabada la part musical amb paraules de remerciament de la homenatjada, tots el convidats, entre els qui recrdem a les families Cardona, Coll, Murtra, Coll Furest, Gómez, Audouard, Butina, Serra i molt element jove, foren obsequiats amb un *lunch* servit curadament i durant el qual es conversà amb manifesta alegria.

Desitgem a la familia Ribas-Creuet prosperitats en gran, per a poguer celebrar sovint festes com aquesta i renovem a la seva filla María les felicitacions i la nostra admiració.

M,

NOVES

Avui al local del «Círcol Catòlic d'Obrers» i a dos quarts de quatre, tindrà lloc el «Sisè Concert» de cant i piano que anyalment organitza la Senyoreta Jordà. Per l'acte hem rebut atenta invitació que agraim. El programa es nodrit, suficient per a donar a coneixer els avenços de les deixebles de dita Professora, que tant èxits ha conquerit, i fa esperar una bona tarde.

* * *

Dilluns tingué lloc en el veí poble de Sant Julià de Ramis una corprenedora funció religiosa.

Per a facilitar el compliment pasqual dels cristians feligresos d'aquella parroquia, s'organitzà una missa de Comunió general, que digué, amb fervorosa plàtica preparatoria, nostre distingit amic el Rnd. Dr. Joan Fuster.

El detall típic i notable de la solemnitat el constituí el que l'Ajuntament del poble, presidit per son digne batlle en Pere Omedes, ferm catalanista i bon amic nostre, amb el Sr. Jutge Municipal, donaren exemple als nombrosos fidels que assistiren al acte, siguent els primers que, corporativament, s'acostaren a rebre la Comunió.

Per molts anys puguin fer tots tant bones obres.

L'ortos - Imprenta - Gerona

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de Viuda de

JAUME REGAS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIAde **RATMONDA CRECHET**

Rambla Llibertat-22 - (Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorres de totes classes.

Trajos per a nens**F. SOLÀ****Optic i Joier**

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA

Busquets i Llapart**BANQUERS**

Ciutadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l'acte, tota classe de valors nacionals i estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja, totes les operacions de

BANCA, BORSA, CANVI VALORS i CUPONS

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33. - GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments, fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Força, 8, 1er. - Girona
Telèfon interurbà núm. 40

Corones dentals Audouard

de 21 Kts., fetes a mida i col·locades en dos hores, estalviant viatges i visites inútils. — De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiogràfics d' anomalies de la dentició en els infants i d' enfermetats dels ossos i demès desordres de les sinuositats bucals

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d' ora a preus convencionals.
St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca**NO EQUIVOCAR-SE**

No ting cap sucursal

Gabinet Ortopèdic per a la col·locació de tota mena d' aparells per a corregir les deformitats del còs humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÒDIC SETMANAL

Política. Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. . . . . 1'50 ptes.
Numero solt . . . . . 0'10 "

Se ven a Girona a la llibreria d'en Francesç Geli, i al Kiosc de na Joana Marull

NO MES PAVELLONS!

S' eviten i curen amb el tan renomnat

TOPIC NALLTOR

De venda en farmacies i drogueries.

Al engròs: Farmacies ALMEDA i DEULONDER

Representant:

J. ROTLLANT, Oñar 6. — Girona

MANUEL PUJADAS

ABANS (BONET)

Altes novitats en genres d' hivern

Guants, corbates, camises, tirants**Inmens surtit genres de punt****Impermeables, paraigues, pells****Perfumeria, Quincalla,****Merceria, Optica****SABÓNS***Barangé*

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

SASTRERIA**Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d' honor en el Concurs de Paris 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.

GIRONA

Planxat Modern

Planxat mecànic de colls i punys amb rental per un procediment que duplica la seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó. Plateria, 30.
La Canestilla de Oro. Rambla Llibertat
Lluïsa Sureda Progrés
Flora Padró. Rambla Verdaguera
Enriqueta Pla. Lorenzana

Tallers: Pujada S Domingo, 1.

SASTRERIA SMART

de J. Fernandez

Ciutadans - 18

Tall inmillorable.

Les mes altes novitats
en tota temporada

Banco Catalán

Societat Cooperativa
de Credit i Estalvi

Per a informes dirigirse a

D. Ramon Carbó, Perrequeria

Ciutadans, 16. GIRONA

Josep M.ª Riera i Pau

Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

La casa que ven més barato

JOAN MATAS

Rambla de la Llibertat 15

TEIXITS DE TOTES CLASSES I PREUS

Novetats per a trajos de senyora

Genres de punt

Flassades de llana i cotó

Jocs de taula. — Genres blancs

Nubes. — Mantalletas — Mocadors
de seda